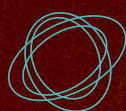
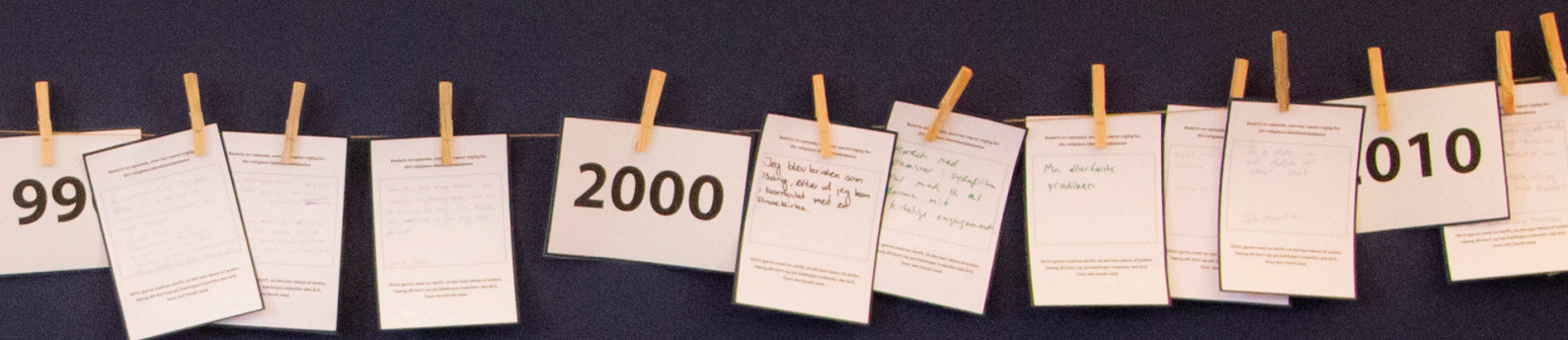

LEDER-OG NETVÆRKS KONFERENCE FOR KRISTNE OG MUSLIMER I DANMARK 2022

4.-5. NOVEMBER 2022

ODENSE

KRISTENT-MUSLIMSK
SAMTALEFORUM

TEMAER FOR KMS-KONFERENCER

- 2022 Hvem er de unge? Unges religiøsitet og identitetsdannelse**
- 2021 Tolerance og lokale initiativer**
- 2020 Religiøsitet og faglighed i velfærdssamfundet**
- 2019 Kendskab, venskab og fællesskab i trosmødet**
- 2018 Grænserne i trosmødet**
- 2017 Religion og digital dannelse**
- 2016 Helligskrifter og demokrati**
- 2015 Unges identitetsdannelse - medborgerskab og modborgerskab**
- 2014 Religion som ressource og udfordring i det offentlige rum**
- 2013 Skal vi arbejde for et Samarbejdsråd for tros- og livssynssamfund i Danmark?**
- 2012 Ny religionslov i Danmark? Vilkår og rammer for trossamfundenes virke**
- 2011 Teologisk uddannelse i Danmark**
- 2010 Selvkritik hos kristne og muslimer - og forholdet til ekstern kritik**
- 2009 Sammen i Danmark - med forskelle og ligheder**
- 2008 Religion i frihed - frihed i religion**
- 2007 Naboskab og medborgerskab**
- 2006 KMS etableres**

*Billedet på rapportens for- og bagside, er en tidslinje med deltagernes svar på spørgsmålet:
"Beskriv en episode, som har været vigtig for din religiøse identitetsskabelse"*

RAPPORT FRA KONFERENCE
FOR KRISTNE & MUSLIMSKE LEDERE
I DANMARK 2022

HVEM ER DE UNGE?
Unges religiøsitet og identitetsdannelse

D. 4.-5. NOVEMBER 2022
ODENSE

Indhold

Forord	s. 1
Program for konferencen	s. 2
Lokal velkomst	s. 3
Læsning fra Koranen og Bibelen	s. 4
Unge udtrykker skabelsens dynamik	s. 7
Jeg står stærkere, fordi jeg selv har valgt min tro	s. 10
Giv plads til at vi udvikler vores egen tro!	s. 16
KMS Styregruppen 2022	s. 21
Deltagerliste og fællesbillede	s. 22
Basis for KMS	s. 24
Valg og udpegningsprocedure for kristne og muslimer til KMS Styregruppen	s. 25
Sekretariatsbistand fra F&R	s. 26

Forord

Ane Kirstine Brandt

Generalsekretær
Folkekirke & Religionsmøde

”Sådan en teenager kender jeg” - således afsluttede Daniela Jensen sin fortolkning af den bibelske tekst om David og Goliat. Vi kender alle sådan en frygtløs teenager - om ikke andet så i en erindring, om den vi selv var. Og Yaşar Kasım Arslanboğa reciterede koranteksten med påmindelsen til den unge om, at ’Allāh elsker bestemt ingen indbildsk pralhals.’

Valget af disse bibel- og korantekster udsprang af temaet for KMS-konferencen i Odense ”Hvem er de unge?”. Som følge af temaet var invitationen gået ud til mange unge repræsentanter, hvorfor vi kunne glæde os over en usædvanligt ung deltagerskare.

Er de unge menighedens fremtid eller er de også menighedens nutid? Dette spørgsmål blev stillet til Christian Noval, og han ser de unge som menighedernes nutid – både i en anerkendelse af den unges bidrag, men også som en nødvendig konsekvens af menighedssynet, hvor det vi håber på, skal være levende iblandt os. Både når menigheden sidder i moskéen, og når den sidder i kirken. Så en ung skal anerkendes for at være menighedens nutid, såvel som dens fremtid.

Hvilken opgave har vi som religiøse institutioner i den forbindelse? Opgaven består i at se ud over egen horisont og at tænke relationen imellem generationer som en overdragelse af ansvar – en øvelse, hvor vi alle tænker ind i et tidsperspektiv, der rækker ud over egen generation og egen levetid.

Den amerikanske rettighedsforkæmper Angela Davis siger:

Jeg lærte af mine lærere og mine forældre, hvor vigtigt det er at udvikle lokalsamfundet og også altid stræbe efter et bedre sted og en bedre tid.

Jeg er meget fortrøstningsfuld. Jeg er ved at lære at betragte resultaterne af det arbejde, jeg prøver at få gjort sammen med andre, som et meget langt forløb. Så jeg kan spørge mig selv: Hvilken virkning vil vores arbejde i dag mon have om 100 år?

Sådan en teenager kender jeg – en der stræber efter et bedre sted og en bedre tid om 100 år...

*Goliat praled’ med hjelm og med skjold,
Imod ham så jeg ud som græshoppen,
Dog med min slynge jeg fældte den trolld,
Skilte godt også hoved fra kroppen.
Fra ”Jeg gik i marken” 1842 NFS Grundtvig*

PROGRAM

KMS-KONFERENCEN 2022

Fredag d. 4. november 2022

- Fra 15:00** **Ankomst til Skt. Knuds Salen, Odense Domkirke**
Registrering, nøgleudlevering til CABINN, kaffe & te
- 16:00** **Velkomst og åbning af konferencen**
Ved formandskabet for Kristent-Muslimsk Samtaleforum
Safia Aoude og Jens Christian Bach Iversen
- Recitation af Koranen og læsning fra Bibelen**
Ved Yaşar Kasım Arslanboğa og Daniela Jensen
- Lokal velkomst**
Ved Jesper Hougaard Larsen, præst for flygtninge og indvandrere og præst ved Odense Domkirke
- 16:45** **Tid til bøn**
- 17:00** **'Ungdommen set med teologiske briller: ungdommens teologiske antropologi'**
Oplæg v. katolsk præst og ph.d. i ungdomsteologi Christian Noval
- 'Unge identitet i en interreligiøs sammenhæng'**
Oplæg v. lektor i islamisk filosofi ved Oslo Universitet Safet Bektovic
- Herefter fælles samtale
- 18:45** **Aftensmad**
- 19:45** **'Hvorfor religion ikke går i arv'**
Oplæg v. coach og forfatter Zahra Pedersen
- Efter aftenens oplæg er der tid til hyggeligt samvær

Lørdag d. 5. november 2022

- 07:30** **Udtjekning fra CABINN og morgenmad i Skt. Knuds Salen**
- 09:00** **Ungepanel**
Ved Betül Sert (DialogForum), Christine Jessen (Folkekirken), Lea Noval (Danmarks unge katolikker) og Mohamed Rashwan (MUNIDA)
- 10:00** **Kaffepause**
- Ungepanel fortsat**
- 11:00** **Pilgrimsvandring i H.C. Andersens Odense**
Ved Gerrit Marseilles fra KMS Styregruppen
- 12:15** **Tid til bøn**
- 12:30** **Frokost**
- 13:15** **Valg**
Leder af valg blandt kristne: Jens Christian Bach Iversen
Leder af valg blandt muslimer: Safia Aoude
- 14:00** **Tak for i år**

Lokal velkomst

Jesper Hougard Larsen

Præst

Folkekirkens Tværkulturelle Samarbejde

Hjertelig velkommen til Odense og hjertelig velkommen til Skt. Knuds Kirke, Odense Domkirke. Vi er i hjertet af Odense, og det er en stor glæde, at vi her i Domkirken kan lægge lokaler til KMS konferencen 2022.

Odense er for første gang samlingspunkt for en KMS konference. Vi har tidligere været værter ved "Islam Forum". Om det nu endelig er lykkedes, fordi Letbanen er færdig, tør jeg ikke give et endeligt svar på. I hvert fald har store dele af ikke bare centrum, men hele byen været en byggeplads de sidste 7-8 år.

Når I skal med tog hjem efter konferencen, så gå bare over til den katolske kirke og hop på Letbanen – 2 stationer, så er I ved Odense Banegårds Center.

I 1999 blev Folkekirkens Tværkulturelle Samarbejde i Odense etableret. Til daglig forkortet FTS. Formålet med FTS er at arbejde for en folkelig og kirkelig integration på tværs af etniske og religiøse forskelle. Det har vi gjort i nu 23 år – jeg har været projektleder i FTS i de sidste 15 år. Og samtidig sognepræst her ved Domkirken med særligt ansvar for flygtninge og indvandrere.

I dette møde mellem etniske og ikke-etniske danskere i Odense har brobygning og samtale og religionsdialog været i højsædet. Vi har et slogan i FTS, der hedder: "Kom som den, du er – og gå igen, som den, du er". Det betyder, at vi vil noget med hinanden, men vi har ikke en skjult dagsorden, der fordrer, at der skal komme et bestemt resultat ud af de møder, der finder sted. At der sker noget i mødet er oplagt. Når vi ser et andet menneske i øjnene, sker der en bevægelse, en forandring, men den må aldrig have bagtanker eller skjulte dagsordener.

Sådan har jeg også erfaret det i de år, jeg selv har været aktiv i bestyrelsen for Folkekirke og Religionsmøde, hvor jeg trådte tilbage for 5 år siden. Jeg har oplevet det fra dengang jeg selv var med i styregruppen i KMS. Jeg har erfaret det ved mine møder og samtaler med kristne og muslimer på lederkonferencer som denne, på studieture til Istanbul og ved mange andre møder og i andre sammenhænge. Altså: Vi vil hinanden noget, men vi vil ikke noget bestemt med nogen.

Må denne konference også blive et mødepunkt, hvor vi tør se hinanden i øjnene, give og tage imod, samtale med hinanden og give hinanden lov til at gå igen som de mennesker, vi hver især er, nu fyldt med nye indtryk.

Jeg håber tiden her i Odense må blive en god tid, både ved selve konferencen, men også ved jeres gåture rundt i centrum. Der er rigeligt at se på i byen, som er en by med et hav af mennesker med vidt forskellige etniske, kulturelle, religiøse og ikke-religiøse baggrunde. Her lever vi sammen som mennesker med det vi hver især bringer ud i verden. Her påvirkes vi, tager afstand fra, tager til os af indtryk. Som kristen har jeg et udgangspunkt i forståelsen af, at verden og alt, der lever og rører sig i verden, er skabt i Guds billede. Og dette udgangspunkt forpligter, som jeg er sikker på, at mine muslimske venner også er forpligtet på deres udgangspunkt.

På vegne også af Odense Domkirke: Hjertelig velkommen. Alt godt i jeres tid i Odense!

Læsning fra Koranen og Bibelen

Luqmān, vers 12-19

Yaşar Kasım Arslanboğa
Imam ved Ballerup Moskeen

V 12 Vi skænkede bestemt Luqmān visdommen og sagde: "Vær taknemmelig mod Allāh." Den der er taknemmelig, er taknemmelig til sit eget bedste. Men den der er utaknemmelig - (skal vide at) Allāh er bestemt Uafhængig og Prisiværdig.

V 13 Og da Luqmān sagde til sin søn, idet han formanede ham: "Min kære søn! Sidestil ikke noget med Allāh. Sandelig, at sidestille noget med Allāh er en vældig uret."

V 14 Vi har pålagt mennesket (godhed) med hensyn til sine forældre; for hans moder bar ham med møje og besvær, og siden varede det to år at afvænne ham. (Og Vi har påbudt:) "Vær taknemmelig mod Mig og dine forældre - til Mig sker tilbagevendelsen.

V 15 Men hvis de bestræber sig på at du skal sidestille noget, hvorom du ingen viden har, med Mig, så skal du ikke adlyde dem. Du skal dog (stadig) omgås dem på

bedste vis i det jordiske liv; men følg den vej som de der vender sig til Mig følger. Til Mig skal I vende tilbage, og så vil Jeg meddele jer hvad I bedrev."

V 16 (Luqmān sagde:) "Min kære søn! Om det så ikke vejer mere end et sennepskorn, om det ligger (skjult) i en klippe, eller i himlene eller på jorden, så vil Allāh bringe det for dagen. Allāh er Skarpskuende og Velunderrettet.

V 17 Min kære søn! Hold bøn, påbyd det rette og forbyd det forkastelige, og bær tålmodigt hvad der måtte ramme dig (af prøvelser) – det er (et spørgsmål om) standhaftighed.

V 18 Vend ikke ansigtet væk fra folk, og gå ikke selvtilfreds omkring på jorden – Allāh elsker bestemt ingen indbildsk pralhals.

V 19 Gå (ydmygt) med afmålte skridt, og sænk din stemme (når du taler) – den hæsligste stemme er bestemt æslets (skrålende) stemme."

Første Samuelsbog kap.17, vers 20-40

Daniela Jensen

Præst

Folkekirkens Tværkulturelle Samarbejde

V20 Tidligt næste morgen overlod David fårene til en anden hyrde og begav sig af sted, sådan som Isaj havde befalet ham. Da han kom til vognborgen, var hæren netop ved at rykke ud i slagorden, og den udstødte kampråbet.

V. 21 Israel og filistrene stod opstillet i slagorden over for hinanden.

V 22 David overlod sine ting til vagten ved trosset, løb ind i slagrækken og kom hen og hilste på sine brødre.

V 23 Mens han talte med dem, trådte en kriger frem fra filistrenes slagrækker og udfordrede til tvekamp; han hed Goliat, filisteren, og var fra Gat. Han talte, som han plejede, og det hørte David.

V 24 Da Israels mænd så ham, blev de alle meget bange og flygtede for ham.

V 25 »Har I set den mand, som træder frem der?« sagde Israels mænd, »det er for at håne Israel, han træder frem. Men den mand, som slår ham ihjel, vil kongen gøre meget rig; han vil give ham sin datter, og hans fars slægt vil han gøre til frie mænd i Israel.«

V 26 David spurgte de mænd, som stod sammen med ham: »Hvad gør man ved ham, som slår den filister ihjel og fjerner forhånelsen fra Israel? Hvem er egentlig denne uomskårne filister, siden han tør håne den levende Guds slagrækker?«

V 27 Folkene gav ham det samme svar, at sådan og sådan ville man gøre ved den mand, som slog ham ihjel.

V 28 Men Eliab, Davids ældste bror, hørte ham tale med mændene og blev vred på ham og sagde: »Hvorfor er du egentlig kommet herved? Hvem har du overladt den lille fåreflok i ørkenen til? Jeg ved godt, hvor fræk og ondskabsfuld du er; du er bare kommet herved for at følge slagets gang.«

V 29 David svarede: »Hvad har jeg nu gjort? Jeg spurgte

jo bare!«

V 30 Så vendte han sig fra ham og spurgte en anden om det samme og fik samme svar.

V 31 Det rygtedes, hvad David havde sagt, og man fortalte det til Saul, som lod ham hente.

V 32 David sagde til Saul: »Herre, du skal ikke tabe modet på grund af denne filister; nu går jeg hen og kæmper med ham.«

V 33 Men Saul sagde til David: »Du kan ikke gå imod denne filister og give dig i kamp med ham, for du er kun en dreng, mens han har været kriger, siden han var ung.«

V 34 Men David svarede Saul: »Herre, jeg har været fårehyrde hos min far. Kom der en løve eller en bjørn og tog et dyr fra hjorden,

V 35 gik jeg ud efter den, fik ram på den og rev dyret ud af gabet på den. Gik den så løs på mig, greb jeg den i manken og slog den ihjel.

V 36 Både løver og bjørne har jeg slået ihjel, herre. Nu skal det gå denne uomskårne filister på samme måde, for han har hånet den levende Guds slagrækker.«

V 37 Og David sagde: »Herren, som reddede mig fra løver og bjørne, vil også redde mig fra denne filister.« Saul svarede David: »Så gå da, og Herren være med dig!«

V 38 Saul gav nu David sin egen dragt på, satte en bronzehjelm på hans hoved og iførte ham en brynje;

V 39 David spændte også hans sværd uden på dragten. Men han kunne ikke bevæge sig, for han havde ikke prøvet det før. David sagde derfor til Saul: »Jeg kan ikke bevæge mig med det her på, for jeg har ikke prøvet det før.« Så tog han det af,

V 40 greb sin stav og udsøgte sig fem glatte sten fra bækken; dem lagde han i sin hyrdetaske, og med sin slynge i hånden gik han hen imod filisteren.

Udlægning af Første Samuelsbog kap. 17, vers 20-40

Ved Daniela Jensen

Da jeg tænkte på "ungdom i bibelen", tænkte jeg først på David. Den unge dreng i det Gamle Testamente, som blev til et ordsprog. David mod Goliat. Den spinkle dreng mod den muskel-pakkede kriger. Ungdommens dristighed mod troen på fysisk magt.

Selve bibelteksten tegner selvfølgelig et mere nuanceret billede af ordsprogets helt. I optakten til den store kampscene får vi fortalt nogle detaljer, som tegner et billede af en teenager, som vi måske selv kender.

Et billede af en teenager på vej ind i livet.

En dreng, som vil gøre, som far siger. Går hen til vognborgen med forplejning til sine store-brødre. Vil være til nytte. Og far har jo sagt det.

En dreng, som er omsorgsfuld overfor sine nærmeste, hvilket originalteksten beskriver lidt mere tydeligt, idet det fortælles, at David går hen til sine brødre og vil vide, hvordan de har det, der ved slagmarken.

En dreng med et stærkt bånd til familien.

En dreng, som høster skældud, fordi andre tænker dårligt om ham. Brødrene er irriterede over David, måske synes de også han er lidt pinlig som han dukker op der med sin store mund. En dreng, uberettigede påstande rasler ned over.

En dreng, som er grebet af overmod. Nu går jeg hen og kæmper mod ham. Som om alle havde ventet på ham. En dreng i den der livsfase, hvor man er udødelig.

En dreng, som bliver undervurderet. Du er kun en dreng, siger de voksne. Som om det er klart, at de unge ikke kan noget. De unge tager over, når de voksne ikke tør – hvordan ser det ud?

Men det er en dreng, som ved, hvad han kan. Både løver og bjørne har jeg slået ihjel. Han har oplevet, hvad der er i ham.

Og så er han en dreng, som vil gå ind i kampen for noget. Goliat har hånet den levende Guds slagrækker. Det gør ondt på ham selv, når hans Gud bliver hånet. Han vil kæmpe for sin Gud, for sine værdier.

Herren, som reddede mig fra løver og bjørne, vil også redde mig fra denne filister, er drengen sikker på. Han føler der er grund under hans fødder, medvind på hans vej, Guds hånd i ryggen. En tryghed, nogle unge er så heldige at have med sig på deres vej ind i livet.

Og til sidst ser vi en ung dreng, der har mod på at stå ved sin egen måde at gøre tingene på. De voksnes kampudstyr, nej, det passer ham ikke. Det vil han ikke. Han føler sig ikke godt tilpas i det. Det er ikke ham. Jeg kan ikke bevæge mig med det her på.

Med sin slynge i hånden gik han hen imod filisteren. Han bevæger sig. På sin helt egen måde.

En teenager på sin helt egen vej. Sådan en kender jeg. Og jeg glæder mig til at blive klogere på de unge – dem, jeg kender og dem jeg ikke kender – sammen med jer.

Unge udtrykker skabelsens dynamik

af **Svend Løbner**
Medlem af KMS Styregruppen

Kristen og muslimsk teolog er enige: Religiøse ledere kan lære af unges tolkning af både kristendom og islam. Mennesker er unikke og har helt personlige tolkninger af Gud og verden.

I det faglige oplæg dykkede katolske Christian Noval ned i filosofisk skabelses-teologi, mens muslimske Safet Bektovic viste en bred vifte af islamtolkninger blandt muslimske unge i Skandinavien.

Under overskriften "Hvem er de unge? Unges religiøsitet og identitetsdannelse" blev konferencen indledt af to forskere, dr.theol. Christian Noval og lektor Safet Bektovic.

"Vi skal lytte til de unge"

- Unges formål er at vidne om skabelsens dynamik. De kan lære os andre så meget ud fra det, de oplever i spændingsfeltet mellem sekularisering og tro. Vi skal derfor blive bedre til at lytte til de unge, fastslog Christian Noval flere gange under sit foredrag og den efterfølgende debat.

Christian Noval er præst i den katolske kirke og doktor på en afhandling om ungdomsteologi i relation til den katolske kirke.

- Unge er uerstattelige personlige identiteter. De er unikke og perfekt skabte og udtryk for Guds herlighed. Pas på med at vurdere unge ud fra deres potentiale i fremtiden og ikke i deres unikke væren i nutid, pointerede han.

Unge har forskellige religiøse identiteter

Safet Bektovic er lektor i islamisk teologi ved Oslo Universitet og beskæftiger sig med islamisk teologi i et pluralistisk samfund. Han viste os bredden i unge muslimers identitetsopfattelse ud fra en serie interviews med 38 kristne og muslimske unge mellem 18 og 25 år.

Begge grupper definerede deres tro meget forskelligt og fordelte sig på følgende idealtyper, sagde han: Kristne betegnede han som enten kirkekristne, kultur-kristne, personligt engagerede kristne, videnskabeligt troende, der afviser enhver religion, og kristne med indvandrerbaggrund. Muslimske unge landede i følgende idealtyper: Traditionelle muslimer, ideologiske og politiske muslimer, moderate og individualistiske muslimer og kulturmuslimer.

- Der er en spænding mellem moralsk konservative muslimer og muslimer, der er

præget af politisk liberalisme. Samtidig er en kulturel islam på vej frem, hvor man siger ja til islam som kultur, men nej til islamisk teologi, fortalte Safet Bektovic.

Unge debatterer islam på internettet

Den fundamentalistiske salafisme, som legitimerer vold, findes stadigvæk. Men hvor de før dominerede medie billedet, er der nu en bevægelse den anden vej i form af det, Bektovic kalder "ikke-moské-islam" med alternative moskéer som kvindemoskéer og forsamlingshuse, samt "etisk islam", som kan betegnes som universalistisk-humanistisk islam, sagde han.

- Unge muslimer søger i overvejende grad vejledning på internettet. Her præsenteres islam fra alle tænkelige vinkler. Et interessant forum for unge er Concordia Forum. Det er et internationalt debatforum for unge muslimer, som ikke kommer i moskéen. Her er det de unge selv, der tolker islam og bidrager til en ny diskurs om islam. De udformer en idé om en ungdomsteologi, der bevidstgør dem som unge muslimer. Idet de finder nye islamiske autoriteter på nettet, bygger de bro mellem imamernes tolkninger og deres eget kendskab til religionen, fortalte Safet Bektovic.

Unge skal ikke blot udfylde en plads

Og netop de unges tolkning kan inspirere ældre generationer var Safet Bektovic og Christian Noval enige om.

- Det kirkelige og religiøse ungdomsarbejde går ikke ud på at udfylde en stol, når vi ældre en dag ikke er her mere. Målet for en ung er ikke at blive voksen, men at

være ung, sagde Christian Noval og pointerede, at mennesket som skabt af Gud er ex-centriske – altså udenfor eget centrum.

Safet Bektovic kunne ikke være mere enig:

- Det gælder om at være excentriske og ikke egocentriske!

Gud skaber alting perfekt

Og så fik deltagerne ellers indføring i teologi ud fra skabelsesberetningen, som både jøder, kristne og muslimer har fælles:

- Skabelsen har altid en oprindelse og et mål. At være skabt er et mål i sig selv. Mennesket er unikt og skal ikke være andet end det er. Det trives ved at leve klogt i det daglige. Unge er uerstattelige personlige identiteter. De er unikke og perfekt skabte og udtryk for Guds herlighed, sagde Christian Loyal.

Ungdom forstås i to dimensioner fremholdt han:

- Vi befinder os altid i en sammenhæng, hvor Gud er vores yderste kontekst og hverdagen vores umiddelbare kontekst. Identiteten defineres ud fra Gud og forstås i det levede liv i hverdagen.

- Når Gud skaber, siger han, at det er perfekt. Ikke fordi vi er perfekte i os selv, men fordi det, Gud gør, altid er perfekt. Målet for unge er hverken at blive voksne eller at forblive evigt unge. Unges formål er at vidne om skabelsens dynamik, sluttede han.

Jeg står stærkere, fordi jeg selv har valgt min tro

af **Michala Linn**

Journalist og deltager på konferencen

“Tro kan aldrig fremtvinges af andre”, mener coach og forfatter Zahra Pedersen, der ved Kristent-Muslimsk Samtaleforums konference i Odense fortalte om sin personlige rejse ud og ind af islam.

Hvad vil det sige at være ung? Hvordan oplever unge at vokse op i religiøse samfund? Og hvad betyder religion for unges identitetsdannelse? Det var nogle af temaerne på årets konference.

Tro er en selvstændig rejse

Én af oplægsholderne på konferencen er Zahra Pedersen - forfatter og coach og kendt i medierne som datter af imam Abdul Wahid Pedersen. Under kryptens dunkle hvælvinger reflekterer hun over spørgsmålet: “Går religion i arv?”

Det spørgsmål kan bedst besvares med en analogi, mener Zahra:

- Hvis man som forælder forelsker sig igen, kan man ikke forlange af sit barn, at de skal elske bonusmoren på samme måde, som man selv gør, forklarer hun.
 - Det samme gælder gudsforholdet. Det er personligt - og privat, lyder det.
- Religion er en personlig rejse.

Ikke at kunne være sig selv

Som imamdatter i København oplevede Zahra, at alles øjne hvilede på hende, hvad enten det gjaldt påklædning, omgangskreds eller indtagelse af alkohol.

- Der var så mange holdninger til, hvordan jeg skulle leve mit liv. Det var begrænsende at vokse op i Danmark som imamens datter, fortæller Zahra.

Og det er særlig svært som ung, når man har brug for at finde sin identitet og prøve grænser af, siger hun:

- Jeg havde præcis de samme spørgsmål og lyster, som alle mine skolekammerater på 15-16 år, men jeg kunne ikke udfolde mig på samme måde, uddyber hun.
- Efter kort tid vidste jeg, at de ting jeg havde lyst til at prøve af, og det jeg viste udadtil slet ikke hang sammen. Jeg følte, at det var vigtigt at finde min egen identitet først, fortæller den i dag 35-årige coach.

Plads til at finde sig selv

Nogle år senere og med 2.000 kroner på lommen, flyttede Zahra til London. Her genfandt hun sin anonymitet og følte endelig, at hun kunne trække vejret:

- Det var første gang jeg følte, at jeg bare kunne være mig selv og være fri i min krop til at udfolde mig med det, jeg havde lyst til. Og det var første gang, jeg ikke følte, at jeg skulle leve et dobbeltliv, fortæller hun.

Og netop friheden er afgørende for identitetsdannelsen og afgørende i mødet med de store spørgsmål, mener Zahra:

- Jeg gjorde, hvad jeg ville, og det skal siges, at jeg også gjorde mange dumme ting. Men jeg fik det ud af mit system, og jeg lærte mig selv at kende. Hvor går min personlige grænse? Hvor står jeg henne? Hvordan forholder jeg mig til religion? Hvordan forholder jeg mig til Gud? Hvem ER Gud? reflekterer hun.

Ramt af livskriser

Zahra Pedersen var blevet syg med lymfekræft som 19-årig. Derfor rejste hun med jævne mellemrum tilbage til Danmark til opfølgende konsultationer:

- En dag fik jeg at vide, at nu var jeg rask. Det var første gang, jeg blev bange i mit liv. Én ting var at have kræft, men dér havde jeg så mange mennesker, der holdt mig i hånden.
- Da jeg blev erklæret rask, følte jeg mig meget alene. "Nu er der ingen, der tager ansvar for mig og mit helbred!," husker hun.

Det sendte Zahra ind i en stor livskrise:

Angst og depression har altid været en del af mit liv, men det fyldte ekstra meget i denne periode, hvor jeg også havde "survivors guilt" oveni, fortæller hun. Survivors guilt er betegnelsen for skyld over at overleve andre.

- Det tog mig helt ud af kampen. Jeg begyndte at drikke alene. Jeg endte med at lukke mig selv inde. Jeg brugte hele min opsparing på at være derhjemme og sørge for, at jeg havde sprut og mad. Jeg havde panikanfald 20 gange om dagen. Jeg kunne ikke være alene med mine tanker. Kæmpestor krise for en 25-årig, der er helt alene i London, konstaterer Zahra Pedersen.

At finde sig selv

Heldigvis fik Zahra hjælp gennem det engelske sundhedsvæsen, og her fik hun for første gang redskaber til at leve med angst og depression. Hun bemærker, at man i dag heldigvis er blevet bedre til at tale åbent om mentalt helbred:

- Langsomt begyndte jeg at ændre nogle ting, for at jeg kunne få det bedre i min hverdag. Som tiden gik, kunne jeg mærke, at jeg fik det bedre. Og da jeg begyndte at passe på mig selv fysisk og mentalt, så fandt jeg faktisk ind til islam igen.

Men denne gang var udgangspunktet anderledes:

- Jeg lærte, at jeg ikke kunne relatere til andet eller andre, hvis jeg ikke kunne relatere til mig selv først. Det var første gang i mit liv, at jeg tog mig selv seriøst. Jeg tog mit helbred og mig selv seriøst som en voksen kvinde.

Efter at have fundet sin indre selvstændighed, blev det muligt for Zahra Pedersen igen at lukke op for troen i sit liv:

- Det åbnede døren for religion igen. Jeg fandt ud af, at jeg aldrig kunne have gjort alt det her alene. Jeg havde noget bag mig, der støttede mig og hjalp mig. Jeg havde et håb.

Modsat tidligere holdt hun nu sin tro privat:

- Jeg gjorde det stille og roligt i mit eget hjem. Jeg begyndte at læse op på islam igen, på min egen måde. Og jeg fandt ud af, at det var vigtigt for mit fysiske og mentale helbred at have islam og vide, at Gud altid er der.

“Peace, love and harmony”

I dag har Zahra fundet sig til rette i sin egen fortolkning af islam. En fortolkning, der giver “ro, glæde og lyst til at være religiøs på den lange bane”, som hun siger:

- Jeg er kommet til et sted, som jeg har det rigtig godt med. Og det har jeg, fordi jeg ikke involverer alle mulige andre i min religiøse identitet. Jeg synes, at der er nogle ting omkring religion, der bør være private. Det er mellem mig og Gud, og sådan er det.

Og selvom hun mener, at religion ikke går i arv, men altid er et selvstændigt valg, så må hun erkende, at hun er landet et sted, der minder om det, hun kom fra:

- Nogle vil måske kalde mig “hippiemuslim”, og de af jer, der kender min far, vil måske sætte ham i samme kategori, griner hun og uddyber:
- Men jeg tager hippiernes mentalitet og spiritualitet med ind i min islam i dag efter devisen: “Peace, love and harmony” og “Live and let live”. Det har givet mig utrolig stor frihed i min udfoldelse og min oplevelse af at være muslim i dag og i dagens Danmark.
- Og det har i hvert fald gjort, at jeg står stærkere, fordi jeg selv har valgt min tro, slutter Zahra.

Giv plads til at vi udvikler vores egen tro!

af **Michala Linn**

Journalist og deltager på konferencen

Ungepanelet af kristne og muslimer på årets KMS-konference afdækker både fællestræk og forskelle. Med samlet stemme lyder det: 'Vis os tillid og lad os komme frem til vores egne konklusioner'.

Med baggrund i temaet blev mikrofonen i år givet til de unge i en paneldebat bestående af to kristne og to muslimer. De gav et indblik i, hvordan centrale religiøse problemstillinger ser ud fra den unges perspektiv: Hvorfor være troende i et sekulariseret samfund? Og - her deltes vandene - er der behov for et opgør med visse religiøse traditioner?

'Giv unge plads'

I den indledende præsentationsrunde opstår der hurtigt enighed om, at de ældre generationer gerne må slippe tøjlerne og vise tillid til, at ungdommen selv kan tage stilling:

- Giv plads til de unge, så de selv kan komme frem til deres egne konklusioner, lyder det fra Betül Sert, der kommer fra DialogForum.

Der nikkes i panelet.

- Og vis tillid, tilføjer Christine Jessen fra Folkekirken.

- Tillid til, at de unge kan bære ansvaret, supplerer Mohamed Rashwan fra Muslimsk Ungdom i Danmark (MUNIDA).

Svært at tale om personlig tro

Deltagerne bliver også hurtigt enige om, at det ikke altid er let at være troende i dagens Danmark:

- Jeg opfatter det som om, at religion stadig er tabu. På den ene side er jeg blevet udstillet som "klassens muslim", men samtidig findes der ikke et rum, hvor jeg kan tale om min religion ud fra et personligt perspektiv. Et perspektiv, der ikke er politisk, tager udgangspunkt i en hændelse eller i andres fortolkninger, lyder det fra Betül.

Christine nikker igen genkendende:

- Man tør næsten ikke at berøre troen som samtaleemne, fordi det er så privat - selvom det jo er til stede alle vegne i form af kirker og højtider! Men jeg var heldig at have muslimske veninder i skolen og gymnasiet, og med dem var det nemt at tale om tro, fortæller hun.

Sprog skaber opfattelser

Kan det have noget at gøre med, at vi mangler et sprog for troen i det danske samfund? Sådan spørger debattens to moderatorer; præst i folkekirken, Berit Schelde Christensen og imam i Det Albanske Trossamfund i Danmark, Basri Kurtis.

- Den videnskabelige tilgang breder sig til mange af livets aspekter. Hvis vi bedømmer tro ud fra de samme kriterier som vi gør med eksempelvis naturvidenskaber, så bliver ikke blot religionerne, men især troen fattig. Under coronapandemien oplevede jeg, at naturvidenskaben blev anset for vores redningskrans, men jeg synes, at religiøse fællesskaber kan løfte noget i forhold til ensomhed, frygt og mistrivsel, som videnskaber hurtigt kommer til at forholde sig mere analyserende til.

Lea Noval fra Danmarks Unge Katolikker oplever, at hendes tro bliver mødt med nysgerrighed, fortæller hun:

- Folk er meget interesserede, når jeg fortæller, at jeg er katolik. Men måske har det noget med medie billedet af gøre. Muslimer bliver for eksempel italesat meget negativt i medierne, og det gør katolikkerne ikke helt lige så meget.

- Du er mere eksotisk på en ufarlig måde?, følger moderatorene op, og salen griner.

- Ja. Det kan også være fordi, at jeg ligner en "almindelig dansk pige"

At udfordre normer og autoriteter

Mohamed byder ind:

- Jeg synes egentlig, at det er tid til at udfordre religion som en privatsag. Vi kan godt tage vores værdier med ud i samfundet. Kirkens værdier gennemsyrrer jo det danske samfund.

Han fortsætter:

- I islam ser vi det som en opgave at sprede det lys, der kommer fra livet som religiøs. Det er en naturlig del af os, siger han.

- Her er vores forældres generation måske mere forsigtige, fordi de betragter sig selv som gæster. Men vi, som er født og opvokset her, betragter os som del af det danske samfund. Vi er det her land.

At udfordre, udvikle og nytænke ligger netop i religionernes historie. Men hvem har autoriteten i disse situationer? spørges panelet.

- Der er en autoritet i den katolske kirke, fortæller Lea Noval.

- Men det er også ok at udfordre dem. Hvis autoriteterne som eksempel er imod

vielser af homoseksuelle, er det ikke ensbetydende med, at det er den unges personlige holdning og udlægning af troen.

Anderledes forholder det sig i Mohameds øjne:

- I islam er autoriteten de lærde og dem, der har studeret teksterne. Da religion er det mest dyrebare, er det vigtigt, at personen, der tager stilling, har studeret og sat sig ind i det, lyder det.
- Jeg køber ikke ind på, at man selv personligt kan fortolke sin tro. Man tror, at man ved alt som ung, men med tiden indser man, at der er meget, man ikke ved.

Traditioner: Bevaringsværdige eller fortidslevn?

Og her nærmer vi os ét af de områder, der skiller vandene. For er traditioner og autoriteter fredede, når nye generationer tager religionen til sig? Og hvordan forholder man sig til, at traditioner ofte er fastlagt af autoriteter med en anden magtposition, end de grupper, hvis liv de berører?

- Der er nogle meget aktuelle problemstillinger i kirken i forhold til kvindelige præster, homovielser, fattigdom og den ulighed, hvormed verdens befolkning rammes af klimaforandringerne. Det er nogle af de ting, jeg godt kunne tænke mig at tage fat på, når jeg bliver præst, lyder det fra Christine.
- Jeg tror ikke, at der er nogle traditioner, jeg ville gøre op med, siger Mohamed.
- Men jeg er interesseret i, at man så vidt muligt forsøger at forene sine værdier med det omgivende samfund, så længe det ikke direkte clasher med religionen. Men man må ikke udvande den, konkluderer han.

Nede ved bordene fornemmer man, at uenigheden ikke kun går på tværs af trossamfund. En muslimsk deltager har netop fortalt om en kvindelig imam, som hun glæder sig til at høre.

Men situationen giver et nyt perspektiv på konferencens formål, nemlig det faktum, at teologisk udvikling ikke kun sker oppefra og ned. Den bæres frem af individer og det levede liv.

Med få minutter tilbage får Lea lov at lukke ballet:

- I den katolske kirke har paven inviteret hele kirken og alle trossamfund ind i en samtale om, hvordan det er at være katolik i dag. Og hvad skal der til for, at troen bliver mere tilpasset til den verden, vi lever i. Det er en proces, der foregår i alle katolske menigheder i verden, hvor man sender sine overvejelser ind til Vatikanet. Forhåbentlig lytter han, og beslutter at justere på nogle ting, så det passer til den verden, vi lever i nu, siger hun.

Også i forhold til kvindelige præster?, lyder det fra salen.

- Det bliver der også snakket om - især i Danmark. Så det kommer ind til paven, og så må han lytte og beslutte, om der skal gøres et eller andet med det, afslutter Lea.

Forskellige perspektiver er blevet delt. Dialog og indtryk, men ikke nødvendigvis konsensus.

KMS STYREGRUPPEN 2022

Safia Aoude, forkvinde

Scandinavian Council for Relations

Jens Christian Bach Iversen, næstformand

Folkekirke & Religionsmøde/ Folkekirken

Nik Bredholt

Danske Kirkers Råd/ Den Katolske Kirke i Danmark

Ahmet Deniz

Dansk Muslimske Union

Gerrit Marseille

Danske Kirkers Råd/ Frikirkerne

Basri Kurtis

Valgt på konferencen 2021/ Det Albanske Trossamfund i DK

Svend Løbner

Valgt på konferencen 2021/ Sameksistens

Berit Schelde Christensen

Folkekirke & Religionsmøde/ Folkekirken

Ismail Celik

Dansk Tyrkisk Islamisk Stiftelse

Mariam Namiq Beklar

Imam Ali Islamisk Center

DELTAGERLISTE

Adrian Rasmus Friis

Ahmet Deniz

Ahmet Polat

Alexander Hummelmoser

Ane Kirstine Brandt

Anouar Touimi

Asya Sarikaya

Basri Kurtis

Berit Schelde Christensen

Betül Sert

Biak Chin Par Lian

Cem Saqi

Christian Noval

Christine Jessen

Daniela Jensen

Ertugrul Dalman

Fatmana Yurttas

Gerrit Marseille

Hafsa Inal

Hanne Wolfsberg

Lolland-Falster Stiftsråd

Dansk Muslims Union

Etnisk Ressourceteam

Folkekirke & Religionsmøde

Folkekirke & Religionsmøde

Scandinavian Council For Relations

Dansk Tyrkisk Islamisk Stiftelse

Det Albanske Trossamfund i Danmark

Hasle Kirke

Dialog Forum

Chin Community in Denmark

Dialog Forum

Oplægsholder

Hasle Kirke

Folkekirkens Tværkulturelle Samarbejde Odense

Odense Selimiye Moske

Odense Privatskole

Frelsens Hær

Dialog Forum

Fyens Stiftsråd

Hasib Nasiri

Henrik Sonne Petersen

Hüseyin Türk

Ida Marie Folmersen

Ingrid Antik

Iyad Atef Abdel Rahman

Jens Christian Bach Iversen

Jens Lind Andersen

Jesper Hougaard Larsen

Julie Birgitte Damlund

Jørgen Degn Bjerrum

Karen Vinther Ringsmose

Karim Kaddoura

Karoline Marie Donskov Dige

Kevser Sert

Kirsten Münster

Krista Rosenlund Bellows

Kristine Jersin

Lea Uhlott Noval

Lucas Skræddergaard

Uppsala Universitet

Dansk Missionsråd

Dansk Tyrkisk Islamisk Stiftelse

Fredens Hus

Grundtvigsk Forum

Det Islamiske Trossamfund på Fyn

Dalby kirke

Vollsmose Kirke

Folkekirkens Tværkulturelle Samarbejde Odense

Lundehus Kirke

Rødovre-Hvidovre Provsti

Rorup & Glim Kirke

Fredens Hus

Facilitator

Dialog Forum

Haderslev Domkirke

Indre Mission

Houkær Kirke

Danmarks Unge Katolikker

Folkekirkens Mellemkirkelige Råd

Mads Christoffersen

Michala Linn

Mogens Slot Nielsen

Mohamed Rashwan

Niels Hviid

Omar Al-Khatib

Peter Skov-Jakobsen

Safet Bektovic

Safia Aoude

Siang Cer Par

Sigrid la Cour Sonne

Stefanie Vester Kelani Klint

Svend Løbner

Taner Polat

Torben Ebbesen

Uzma Ahmed

Valdemar Mahon Ringsmose

Yaşar Kasım Arslanboğa

Yusuf Cevirici

Zahra Pedersen

Danske Kirkers Råd

Assistent for journalist Svend Løbner

Roskilde Stiftsråd

MUNIDA

Gellerup Kirke/ Fredens Hus

Dansk Muslimske Union

Københavns Stift

Oplægsholder

Scandinavian Council for Relations

Chin Community in Denmark

Folkekirke & Religionsmøde

Mariam Moskéen

Sameksistens

Odense Selimiye Moske

Præsteforeningen

Fredsprojektet mod Racisme - Kærlighed og Kage

Viborg Stiftsråd

Ballerup Moskeen

Odense Privatskole

Oplægsholder

BASIS FOR KRISTENT-MUSLIMSK SAMTALEFORUM

KMS er et netværk for kristne og muslimske ledere, som er udsprunget af en række årlige konferencer siden 2006.

KMS' formål er at fremme den fælles religionssamtale og værne om og bidrage til udviklingen af det danske samfund som et demokratisk og inkluderende samfund.

KMS' mål er

- at etablere kommunikationskanaler, netværk og relationer, præget af åbenhed og tillid mellem kristne og muslimske ledere
- at identificere, analysere og bearbejde spændingsfyldte problemstillinger
- at tage initiativer, hvor kristne og muslimer i fællesskab kan bidrage til samfundets positive udvikling

KMS' mål søges opnået gennem forskellige former for samvær, samtale og samarbejde mellem kristne og muslimske ledere såsom fælles arbejdsgrupper, seminarer, konferencer, studierejser, udgivelser, pressemeddelelser mv.

KMS består af ledere fra kristne og muslimske trossamfund, organisationer, foreninger mv. i Danmark, som kan tilslutte sig KMS' formål og mål.

Ved den årlige konference nedsættes en styregruppe, som bl.a. planlægger den kommende konference.

Ved konferencer og andre aktiviteter tilstræbes ligelig deltagelse af kristne og muslimer.

VALG- OG UDPEGNINGSPROCEDURE TIL KMS STYREGRUPPEN

Styregruppen består af fem kristne og fem muslimske repræsentanter og har til opgave at lede arbejdet i KMS frem til næste lederkonference, herunder at følge op på den sidst afholdte lederkonferences beslutninger, udstikke tema og rammer for den kommende lederkonference samt evt. tage initiativ til nye tiltag i KMS.

5 kristne udpeges/vælges således:

- 2 personer udpeges af Danske Kirkers Råd efter indstilling fra Den Katolske Kirke og Frikirkerne
- 2 personer udpeges af Folkekirke & Religionsmøde
- 1 person vælges af de tilstedeværende kristne på konferencen blandt de deltagere, som ikke er repræsenteret af ovennævnte organisationer

5 muslimer udpeges/vælges således:

- 1 person udpeges af Dansk Muslimsk Union
- 1 person udpeges af Dansk Tyrkisk Islamisk Stiftelse
- 1 person udpeges af Imam Ali Islamisk Center
- 1 person udpeges af Scandinavian Council for Relations
- 1 person vælges af de tilstedeværende muslimer på konferencen blandt de deltagere, som ikke er repræsenteret af ovennævnte organisationer

De organisationer, der bliver repræsenteret i styregruppen, er selv ansvarlige for at udpege suppleanter, hvis de udpegede/valgte styregruppemedlemmer ikke kan deltage i møderne eller må udtræde af styregruppen.

Målet med denne valg- og udpegningsprocedure er dels at sikre en så bred repræsentation i styregruppen som muligt, dels at give flere forskellige muslimske og kristne organisationer mulighed for at blive repræsenteret i styregruppen. Modellen indebærer, at otte (fire kristne og fire muslimer) af styregruppens i alt ti medlemmer bliver udpeget af navngivne organisationer, mens to medlemmer (én kristen og én muslim) bliver valgt blandt opstillede kandidater på lederkonferencen.

Folkekirke & Religionsmøde

Ane Kirstine Brandt

Generalsekretær

Sigrid la Cour Sonne

Teologisk konsulent

Alexander Nygård Hummelose

Studentermedhjælper

Karoline Marie Dige Donskov

Facilitator KMS

RAPPORTEN ER UDGIVET AF:

Folkekirke & Religionsmøde
Peter Bangs Vej 5B
Bygning 6, etage 3, rum 5
2000 Frederiksberg

AKBR@km.dk

www.religionsmoede.dk

Denne rapport må kun gengives med
tydelig kildeangivelse.

Rapporten er sammensat og redigeret af:
Ane Kirstine Brandt & Sigrid la Cour Sonne
Layout: Alexander Hummelmoose

Fotograf: Sille Arendt

- foto s. 8: Ane Kirstine Brandt

- foto s. 15: Michala Linn

